

מסורת הש"ס

- ↑ צ"ל סיהסה; מוספתא דעוקלין רפ"ב; שוקלין פ"א מ"ה; וואג'ג דבהסוף קהל טהור (ג) ממות ע: [נשלח קח:]; רש"ל מ"ז, 1 [נשלח 15. ק:] 1 [נשלח קית.]; נקות: ד"ה ורבי יוחנן; (ט) עיין רש"ל;

תורה אור השלם

- ↑ ובי יפל מנבֿלָתָם על כל זָרַע וזרַע אֲשֶׁר יִרְעַע טָהוֹר הוּא: וירקא יא לו

הגהות הב"ח

- ↑ גמ' שבני אדם מוֹלִיטִין לצדיקה חטה:

מוסף רש"י

על כל זרע וזרע. לגבי טומאת אוכלין כתיב, והוא צדקהא קהל טהור הוא כתיב, ציה, עממא משום דלא חושב, דסמך ליה ובי יותן מיס על זרע דהסכר טמא הוא (דעיל קיד:). כדרך שבני אדם מוציאין לזריעה. שאין מקפידין אם קליפתן סובבת, כך הם מטריפין לטומאה. דשומר האוכל מטערף עמו (מנחות עו:).

רבינו גרשום

יהודה בן נקוסא אומר היאך שני עצמות כר' כלומר [כיון] דאין כשיעור על עצם אחד הבית טהור: ורב האי במאי מוקים ליה אי ביד קשיא רישא. כלומר אי מוקים [שיש] עליון שני חצאי וזיתם בשר על העצמות קשיא רישא רבי' דגמ' חזינן דכתיב ית חשוב יד והוא סבר אין יד לפחות מכזית: אי בשומר. דמוקים [שיש] עליון שני חצאי וזיתם במוח שבחזקן קשיא סיפא הדוא סבר אין חשוב שומר לפחות מכפול הא כפול חשוב שומר ובסיפא כר' יהודה בן נקוסא [דאמר] היאך שני וזיתם כר' [הר"ן] דלא חשוב שומר פחות מכזית ואין כביא את הטומאה. ור' יוחנן קשיא סיפא הדוא אמר יש שומר לפחות מכפול ואנן חזינן בסיפא דאין חשוב שומר לפחות מכזית: איבעית אימא ביד הוא דאמר כר' יהודה בן נקוסא כר'. כלומר איבעי חיטא מוקים לה כולה ביד והוא דאמר כר' יהודה בן נקוסא [דאמר] דאין יד לפחות מכזית: ואיבעית אימא בשומר הוא דאמר כתיב: כלומר דהוא סבר שומר לפחות מכזית כרב דאמר אין שומר לפחות מכפול הא כפול יש שומר אע"ג דפחות מכזית: ור' יוחנן אמר כולה ביד. כלומר כולה ברייתא (מוקים ה') לה כר' יהודה בן נקוסא (ות"ק) והוא דאמר כתנא דיעבד לפחות מכזית: ת"ש קולית שיש עליה כזית בשר כר' כלומר גוררת כולה לטומאה אפי' הטומאה בראש הקולית מי שנוגע בצד אחד טמא ורב האי במאי מוקים לה אי ביד דמוקים שיש עליה כזית

בשר וחשוב הקולית יד כפול גוררת כולה לטומאה. אי בשומר כלומר דמוקמין לה קולית שיש עליה כזית בשר במוח והוי קולית שומר קשיא רישא דרב סבר אין שומר לפחות מכפול הא כפול חשוב שומר ומכניס ומוציא הטומאה לצד אחד קשיא רישא דברישא חזינן כזית בשר גוררת כולה לטומאה אבל פחות מכזית לא: איבעית אימא ביד כר' כלומר כולה

ורב האי במאי מוקים לה. שלא יהא אחד מאלו חלוק עליו: אי

ציד. שבעלם הזה אין צו מוח אבל בשר יש בראשו האחד: קשיא

רישא. דקמני הבית טמא אלמא יש יד לפחות מכזית: ואי בשומר.

כגון בעצמות שיש בהן מוח והכניס

ומשום הכי הבית טמא דיש שומר לחצי זית ואע"פ שאין המוח צבית צינו שומר למוח שהרי אין המוח כנגדו אלא בראשו האחר ואנן תנן^[1] הנוגע כנגד הבשר מאחוריו דלא הוי שומר אלא מה שנגד האוכל על כרחך שומר הוא שכל זמן שהקולית סמומה אוכל שצתוכה נשמר נפתחה אין מה שצתוכה נשמר: קשיא סיפא. דקא מטהר ר' יהודה בן נקוסא ורב אמר לעיל [קמ:] אין שומר לפחות מכפול הא לכפול יש שומר ותאי זית יתר על כפול. ואר' יוחנן נמי הוה מצי לנקשווי מרבי יהודה בן נקוסא כל היכי דמוקמת לה אי ציד אי בשומר מתנא קמא אי בשומר מוקמין לה דמדנקט שני חלאי וזיתים משמע דבד' וה' עצמות וצבל אחת פחות מכפול מודי הוא דטהור ור' יוחנן אמר יש שומר לפחות מכפול [שם] ומיהו לחד מינייהו פריך והדר מתרצי לה ופירווייהו מר לטעמיה ומר לטעמיה: איבעים אימא ציד כו'. צין ציד צין בשומר ליכא לאוקמא דא"כ רב דלמר כמאן הא רב ציד מטהר ובשומר מטמא ות"ק מטמא צתרווייהו חורבי יהודה בן נקוסא מטהר צתרווייהו אלא כדאן מוקים וקאים כחד מינייהו. איבעית אימא ציד קאי והוא דלמר כרבי יהודה אצל בשומר אפילו רבי יהודה מודי: ואיבעים אימא בשומר. מוקי לה: והוא דלמר כתנא קמא. וציד אפילו תנא קמא מודי: ור'

יוחנן. מוקי לה ציד ואשמעינן תנא קמא דיש יד לפחות מכזית דיש בשומר אפילו צד' עצמות נמי הוי מטמא דיש שומר לפחות מכפול [קמ:] אלא ציד קאי הילכך צבי חצי זית דניהוי מיהא כפול דמודי ר' יוחנן דאין יד לפחות מכפול כדפרישית לעילא^[2] מדלא עריצ ותנא להו בשומר לא מצי לאוקומה דקשיא ליה אם כן אפילו ד' עצמות נמי דיש שומר לפחות מכפול: קוליס. הוא עלם עליון של ירך וצו מוח תמיד דרונדי"ל בלע"ז: גורר אם כולה לטומאה. אותו זית גורר את כל הקולית לטומאה שאם היה עס כציה אוכלין וגגע השרץ זה בכל מקום שזה טמא: קשיא סיפא. דאחרים דהלמר רב [שם] אין יד לפחות מכזית: אי בשומר קשיא רישא. דקאמר ת"ק כזית אין צביר מכזית לא ורב אמר אין שומר לפחות מכפול הא לכפול יש שומר: ורבי יוחנן אמר לך כולה בשומר והוא דלמר כאחרים. דיש שומר מיהא לפחות מכזית: הא כפול קאמרי. ורבי יוחנן אמר [שם] יש שומר לפחות מכפול: אמרי איניהו נמי שיעור. ולעולם לפחות מכפול נמי אמרי. וכל שכן דאי הוה מוקי לה ר' יוחנן ציד הוה ניחא ליה טפי הואיל והוא דלמר כאחרים אלא משום דקמני קולית ולא נקט עלם אחר אי הוה מוקי לה ציד דוקא כפול קאמרי אחרים הוה מקשינן ליה והא קולית קמני וסתם קולית שומר היא ואפילו הכי קאמרי אחרים כפול ורבי יוחנן הכי גמיר לה דאחרים לאו דוקא כפול אמרו כדלמר לקמן רבי יוחנן אמר אין זה שיעור הילכך מוקי לה בשומר: דיקא נמי

דבשומר עסקינן מדקמני קוליס. וסתם קולית יש זה מוח: אסמר רבי חנינא אמר. האל כפול דקאמרי אחרים דוקא קאמרי וזה הוא שיעור דצביר מכפול ליכא שומר כרב: אין זה שיעור. לאו דוקא קאמרי: רבי אלעזר בן עזריה מעהר. בשומר של פול דלאו שומר הוא כגון אותן השרציטים שהפוליס גדלין בהן קוש"ט בלע"ז מפני שהפולין גסין ואין צריכין לשומר דנוח למשמשן ולנקרן ואלפיכך אין שומר זה מכניס ומוציא ומטערף כשאר שומרין: ומטמא בשל קטנים. דשומר הוא דדקים הן ואין יכולין לנקרן וניחא ליה שיהו צאותם שרציטין ולא יתערב בהן פסולת: כשמישין.

השרציט והפול כציה ר' אלעזר בן עזריה מטעה בשל פול דאין שומר מטערף לו לכציה ומטמא בשל קטניות. אלמא יש שומר לפחות מכפול:

בגולחא. הא דמטמא בשל קטניות לאו בשרציט ומשום שומר אלא בקלח נגעה טומאה ומשום יד דהשתא הוי האי יד יד לדבר חשוב שהוא יותר מכזית שהרי כל השרציטים מחוברין צו וכפול הואיל וגסים הן לא איכפת ליה דליהוי להו יד: כשמישין. שמתלטלין צאותו קלח ואותו קלח תשמיש לאוכל: עדשים בקליפתן. אלמא יש שומר לפחות מכפול: צריה שאני. וכי קאמר רב שאין שומר לפחות מכפול כגון חצי פול שאין צרייתו שלמה או בשר שיעור חצי פול ועור עליו משמלימו לכציה. ולעיל נמי גבי שרציטין מצי לתרוי צריה שאני:

^[1] נראה דצ"ל כולה ברייתא ת"ק ור"י בן נקוסא מוקי לה ציד והוא דלמר כתיב וכו'

העור והרוטב פרק תשיעי חולין

ורב במאי מוקי דא אי ביד קשיא רישא.

אי ציד אי בשומר קשיא סיפא ולאו קושיא גמורה היא דמקשה

לרב אלא פירוש בעלמא דמפרש מילתיה אליבא דכולהו תנאי:

ורבי יוחנן אמר בולא ביד ובת"ק. ה"מ למימר כולה בשומר

וכת"ק דלת"ק אפילו בשלשה עצמות

שים בכל אחד פחות מכפול מטערפין

לכזית ושני עצמות דנקט להודיעך

כחו דר' יהודה בן נקוסא אלא משום

דלמר הש"ס לרב אי ציד קשיא

רישא קאמר דרבי יוחנן מוקי לה ציד

ולא קשיא רישא הוא הדין בשומר

ומשום דלרבי יוחנן א"ש צין ציד צין

בשומר כת"ק דייק מעיקרא אליבא

דרב: ורבי יוחנן אמר בולא בשומר

והוא דלמר כאחרים. וציד לא צבי

לאוקומי אע"ג דהוה ניחא טפי כדפירש

בקונטרס משום דמשמע דבשומר

מיירי ושא דמוקי לה ציד לרב כי

היכי דליקוס כרבי יהודה דהלכתא

כוותיה לגבי ז' ר"מ דאחרים היינו ר'

מאיר: רבי יוחנן אמר אין זה

שיעור. אין להקשות הא א"ר יוחנן

לעיל (קמ:) יש יד לפחות מכזית

ושומר לפחות מכפול וא"כ ע"כ אחרים

לאו שיעורא קאמרי כדלקשינן ושינן

לעיל דהכא אחא לפרושי מילתא

דאחרים דלא מטעה לאוקמיה ציד

ולמימר דהוי דוקא ומהך מילתא לא

הוה שמעינן דסבירא ליה כאחרים

דדלמא הא דאיעטריך ז' לאחרים דאין

זה שיעור משום דהכי הוה שמיע

ליה מרביה דהשתא נמי דסבר ר'

יוחנן הכי צ"ל כדפי' מדלא מוקי

לה ציד והוי כפול דוקא כי היכי

דמוקי לה רב ציד למיקס כר' יהודה

אף ע"ג דמשמע דבשומר מיירי הכי

נמי ה"ל לר' יוחנן לאוקומי ציד כי

היכי דלהוי כפול דוקא:

שרביטא שריקנו. פירש בקונטרס

קופא קוש"ט ולא משמע כן דהא כתיב בכל הספרים שייר גרגיר

אחד בכל שומר טמא מכלל דשרציט לאו היינו קופא שהוא שומר

עצמו אלא הוא הקלע שהשומרים דצוקים צו שגורין ריי"ס שריקנו

שהוציא האוכל מן השומרים טהור: שייך גרגיר אחד בצב' שומר

ושומר שבא. יווקס"ד המקשה דמיירי כשנגע טומאה בשומר וכל

הגרגרין שבשאר שומרים מטערפין לכציה אלמא יש שומר לפחות

מכפול וקשיא לרבי חנינא דלמר הרי זה שיעור ואע"ג דלציהא דלחרים

קאמר מ"מ פריך ה"ל לפרושי מלתייהו כמו שמפרש רבי יוחנן דאין

זה שיעור ולא לפלוגי אחרים אהך צרייתא ומשני בקולחא דנגע

בקולחא ומשום יד ולא בשומר ולפי מה שפי' מייתי מינה ספיר

רצייא לקמן גבי אוכל ז' דקס"ד דמיירי כגון שנגע בשומרים ומשום

שומר ומטערפין כל השומרים יחד ז' אצל לפירוש הקונטרס דגריס שייר

זה גרגיר אחד טמא צ"ל דלקמן ס"ד דמיירי בהרבה שרציטים

כדפירש בקונטרס לקמן דאי לא מיירי אלא צמד א"כ לא איירי מידי

צצירוף ולא איירי אלא בשומר אחד: דבבא נמי בקולחא ומשום יד.

ואם תאמר א"כ מ"ל ריקנו ומה לי לא ריקנו כיון דקולחא הוי יד

ליותר מכזית דלמאי דס"ד מעיקרא ניחא דקמשמע לן דאף על גב

דליכא כפול אלא שומר ויש לומר דקמשמע לן דאף על גב דליכא

כזית במקום אחד אלא כאן גרגיר וכהן גרגיר הוי קולחא יד:

שומר

והו שיעור: בקולחא ומשום יד. כלומר מה ששנינו ומטמא בשל קטנית לאו בשומר אלא בקלת ומשום יד דירי מכניס

הטומאה לאוכל. ומאי במשמושן בתשמישן שמטלטלו בידות. ת"ש דתנא דבי ר' ישמעאל על כל זרע וזרע אשר יזרע כו.

כלומר והא הכא דחטה ושעורה הוא פחות מכפול וחשוב שומר: בריה שאני כלומר אבל בשר אם יש בעור פחות מכפול

אין חשוב לו העור שומר ואין מכניס ומוציא את הטומאה: בעי רב אושעיא

קומא

ורב במאי מוקי דא אי ביד קשיא רישא.

אי ציד אי בשומר קשיא סיפא ולאו קושיא גמורה היא דמקשה

לרב אלא פירוש בעלמא דמפרש מילתיה אליבא דכולהו תנאי:

ורבי יוחנן אמר בולא ביד ובת"ק. ה"מ למימר כולה בשומר

וכת"ק דלת"ק אפילו בשלשה עצמות

שים בכל אחד פחות מכפול מטערפין

לכזית ושני עצמות דנקט להודיעך

כחו דר' יהודה בן נקוסא אלא משום

דלמר הש"ס לרב אי ציד קשיא

רישא קאמר דרבי יוחנן מוקי לה ציד

ולא קשיא רישא הוא הדין בשומר

ומשום דלרבי יוחנן א"ש צין ציד צין

בשומר כת"ק דייק מעיקרא אליבא

דרב: ורבי יוחנן אמר בולא בשומר

והוא דלמר כאחרים. וציד לא צבי

לאוקומי אע"ג דהוה ניחא טפי כדפירש

בקונטרס משום דמשמע דבשומר

מיירי ושא דמוקי לה ציד לרב כי

היכי דליקוס כרבי יהודה דהלכתא

כוותיה לגבי ז' ר"מ דאחרים היינו ר'

מאיר: רבי יוחנן אמר אין זה

שיעור. אין להקשות הא א"ר יוחנן

לעיל (קמ:) יש יד לפחות מכזית

ושומר לפחות מכפול וא"כ ע"כ אחרים

לאו שיעורא קאמרי כדלקשינן ושינן

לעיל דהכא אחא לפרושי מילתא

דאחרים דלא מטעה לאוקמיה ציד

ולמימר דהוי דוקא ומהך מילתא לא

הוה שמעינן דסבירא ליה כאחרים

דדלמא הא דאיעטריך ז' לאחרים דאין

זה שיעור משום דהכי הוה שמיע

ליה מרביה דהשתא נמי דסבר ר'

יוחנן הכי צ"ל כדפי' מדלא מוקי

לה ציד והוי כפול דוקא כי היכי

דמוקי לה רב ציד למיקס כר' יהודה

אף ע"ג דמשמע דבשומר מיירי הכי

נמי ה"ל לר' יוחנן לאוקומי ציד כי

היכי דלהוי כפול דוקא:

שרביטא שריקנו. פירש בקונטרס

עין משפט ור מוצה

בז א מיי פ"ה מהל'
טומאת
אוכלין

הלג"ז:
י ב מיי שס הל"ד:

פסוקי דשירה

דעיי רש"י

רדיונדי"ל: עצם הייך.

קוש"ט [קושי"ש].

קליפות, תרמילים (של

פולים).

פסוקי דשירה

שיטה מקובצת

א איבעית אימא ביד

א איבעית אימא בשומר:

אמר רבה דייקא נמי

דבשומר: א [ה לחורויהו

מר לטעמיה ומר לטעמיה:

ות"ק מטמא בתרווייהו

(אלא בחדא מוקי לה)

ור' יהודה מטמא בתרווייהו

אלא בחדא מוקי לה וקאי

חד מינייהו: א לפיכך

אין שומר זה מכניס

ומוציא ומצטרף כשאר

שומרין כל זה נמחק:

אין שומר זה נמחק

וכגון שיש בין השביט

וכר צ"ל ג"כ כך מצאתי

מוגה בקצת פירושי רש"י

ז"ל כתיבת יד ובקצת

פירושי רש"י ז"ל מצאתי

כך שיש בו שרביטין

הרבה וכגון שיש בין

השרביטין והפול כביצה

ואין במשמע לשון ההוס'

שהיו להם כן כפי רש"י

לגבי דר"מ דאחרים:

א דרילמא הא דאיעטריך

ואיבעית למימר לאחרים: א קס"ד

דמקשה דמייירי: א לקמן

גבי אוכל שחלקו דקא

סלקא דעתין דמייירי:

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה

פסוקי דשירה